

Пучинець А.М.

Студент ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник:

Солончук І.В., ст. викл.

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Правові форми судових рішень: дискусійні питання

Вирішення справи у цивільному процесі закінчується прийняття акту судової влади – судового рішення. Саме в судовому рішенні відображається позиція та воля суду з розглянутого питання.

Цивільний процесуальний кодекс (далі – ЦПК) визначає 3 основні форми судових рішень:

- 1) рішення;
- 2) ухвали;
- 3) постанови.

Закон чітко регламентує, у якій формі приймається судове рішення на певних стадіях процесу. Так, судове рішення ухвалюється судом після судового розгляду, ухвали постановляються під час процесуальних дій, пов'язаних із рухом справи. Судові постанови ухвалюються під час перегляду судових рішень Верховним Судом України. [1]

Отже, ЦПК чітко визначає, які саме форми судових рішень та в яких випадках мають прийматися судовою владою. Втім, серед теоретиків є певна дискусія щодо коректності окремих понять та викладу форм судових рішень у ЦПК.

Проблематика інституту судового рішення досліджувалась такими вченими як М.І. Ткачов, М.Й. Штефан, М. А. Гурвіч, Ю.В. Білоусов. Так, останній визначав судове рішення як акт здійснення правосуддя, яке має владний характер та закріплює волевиявлення суду з приводу конкретної справи. [2, 3]

У науковій літературі існує й інша думка, згідно якої, судові рішення – це процесуальні документи, які фіксують наслідки процесуальних дій у провадженні.

Таким чином, існує дві думки з приводу сутності поняття «судові рішення»: судові рішення як акти судової влади та судові рішення як процесуальні документи, що виражають результат процесуальних дій.

Немає й однозначної думки з приводу трактування поняття «судові рішення» у законі. Так, В.І. Тertiшніков зазначає, що використання терміну «судові рішення» по відношенню до таких форм як судові рішення та ухвали є не зовсім вдалим, мотивуючи це індивідуальним характером як важливою рисою безпосередньо судового рішення. Під рішенням розуміється акт судової влади, який є індивідуалізованим, тоді як ухвали важко назвати актами індивідуальної сили.

Ще одним недоліком є неврахування у загальних положеннях Глави 7 Розділу III такої форми судових рішень як судовий наказ. Так, ч. 1 ст. 95 ЦПК визначає, що судовий наказ є особливою формою судового рішення. Такий недолік негативно позначається на цивільному процесі, оскільки порушує принцип системності права. Оминаючи у визначенні форм судового рішення положення щодо судового наказу як особливої форми судового рішення, законодавець створює певну колізію. [2, 3]

Ми вважаємо, що такі недоліки викликають проблемне розуміння сутності питання у пересічного громадянина, а також негативно позначаються на якості процесуального законодавства.

На нашу думку, для полегшення розуміння інституту судових рішень інститут судових рішень у процесуальному законодавстві варто трансформувати в інститут судових актів (або актів судової влади). Відповідно, судовий акт вбиратиме в себе ознаки як позиції суду з приводу розгляду конкретної справи, що має індивідуалізований характер, так і процесуального документа, який виражає наслідок процесуальних дій суду та інших учасників.

Такий підхід допоможе уникнути тавтології у тлумаченні рішення як правової форми судового рішення, зробити цей інститут цивільного процесуального права більш зрозумілим для пересічного громадянина. Також до переліку форм судових рішень у ст. 208 ЦПК варто додати таку форму як «судовий наказ». Це забезпечить системність процесуального законодавства, що необхідним для його ефективного застосування.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс від 18.03.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
2. Самолюк Ю.М. Судове рішення у цивільному процесі: дискусійні питання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/13954/16-Samolyuk.pdf>
3. Харитонов Є.О. Цивільний процес України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/74444-1-ponyattya-ta-vidi-sudovih-rshen.html>